TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Dönemi'nde Başkanlığa sunulmuş olan 2/1772, 2400, 2495, 2663, 3410, 3538, 3541 ve 4438 esas numaralı kanun teklifleri yenilenmiştir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Numan KURTULMUŞ
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Savunma
Esas Komisyon	**Dışişleri**
Tarih: **28-10-2026**	Esas No:**2/3986**

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
27 Ekim 2026
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
27 Ekim 2026
No: 192825

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599-418264
Konu : Milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması

23 Ekim 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27'nci Yasama Döneminde Anayasa'nın 90'ıncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere Başkanlığınıza sunulan ancak sonuçlandırılamayan ekli listede yer alan milletlerarası andlaşmaların onaylanmasının uygun bulunması hususunda gereğini bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

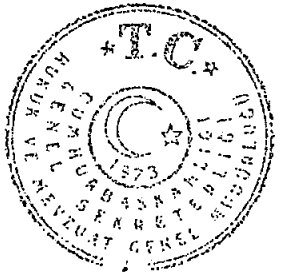
Ek: Liste

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
2 3 Ekim 2026
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
2 3 Ekim 2026
No: 1969783

LİSTE

SIRA NO.	27. DÖNEM KANUN TEKLİFİ ESAS NUMARASI	ANDLAŞMANIN ADI
1	2/1772	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon veya Konsolosluk Mensuplarının Aile Üyelerinin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmalarına Dair Anlaşma
2	2/2400	Uluslararası Telekomünikasyon Birliği Kuruluş Yasası ve Sözleşmesinde Değişiklik Yapan Guadalajara Tam Yetkili Temsilciler Konferansı Sonuç Belgeleri
3	2/2495	Uluslararası Hilal İslam Komitesi Kuruluş Anlaşması
4	2/2663	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Sırbistan Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
5	2/3410	Avrupa Haberleşme Ofisi (ECO) Kuruluş Sözleşmesi
6	2/3538	Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Karadağ Hükümeti Arasında Diplomatik Misyon ve Konsolosluk Mensuplarının Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişilerin Kazanç Getirici Bir İşte Çalışmaları Hakkında Anlaşma
7	2/3541	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Zambiya Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî Çerçeve Anlaşması
8	2/4438	Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması ve Notalar

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 1005672 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nın "Notalar"la birlikte onaylanmasının uygun bulunduğuna dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mustafa ŞENTOP
Tekirdağ Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Milli Savunma	
Esas Komisyon	**Dışişleri**	
Tarih: **29 Nisan 2022**		Esas No: **2/4438**

28 Nisan 2022
1008434

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE ÇAD CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASININ NOTALARLA BİRLİKTE ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- (1) 27 Şubat 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nın "Notalar"la birlikte onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

T.C. CUMHURBAŞKANLIĞI

Sayı : Z-90666677-599-79426
Konu : Anlaşma ve Notalar

21 Nisan 2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27 Şubat 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması"nı Notalarla birlikte onaylanması uygun bulunmak üzere Anayasanın 90 ıncı maddesi gereğince ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Cumhurbaşkanı

Ek:
1- Anlaşma (Türkçe, Fransızca, İngilizce)
2- Notalar
3- Genel Gerekçe

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
25 Nisan 2022
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
25 Nisan 2022
No: 1005672

GENEL GEREKÇE

27 Şubat 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Çad Cumhuriyeti Hükûmeti Arasında Askerî İş Birliği Çerçeve Anlaşması" ile egemenlik, eşitlik, karşılıklı saygı temelinde ve ulusal mevzuat ile uluslararası kurallara uygun olarak ikili askerî ilişkilerin hukuki zemininin oluşturulması, Taraflar arasında askerî ve savunma iş birliği sağlanması ve geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Söz konusu Anlaşma ile askerî eğitim ve öğretim; tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması; savunma sanayi; askerî istihbarat değişimi; lojistik iş birliği; askerî tıp ve sağlık hizmetleri; muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma; barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar; haritacılık ve hidrografi; mesleki gelişim amaçlı personel değişimi; askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarında bilgi ve tecrübe paylaşımı; mayın ve el yapımı patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi; doğal afet yardım harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe paylaşımı ile Anlaşmada belirtilen diğer konularda iki ülkenin silahlı kuvvetleri arasında iş birliğinin geliştirilmesi öngörülmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

İLE

ÇAD CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ

ARASINDA

ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ İLE ÇAD CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ARASINDA ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ÇERÇEVE ANLAŞMASI

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ve Çad Cumhuriyeti Hükûmeti (bundan böyle "Taraf" veya "Taraflar" olarak adlandırılacaklardır),

Birleşmiş Milletler Şartı'nın amaç ve ilkelerine bağlılıklarını teyit ederek,

Tarafların egemenliği ve eşitliğine karşılıklı saygı temelinde çeşitli askerî alanlarda iş birliğinin, Tarafların ortak menfaatlerine ve ekonomik verimliliğine katkıda bulunacağını vurgulayarak,

Taraflar arasındaki mevcut dostane ilişkilerin, ulusal kanunlara, uluslararası kurallara ve anlaşmalara saygı temelinde geliştirilmesi ihtiyacını belirterek,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır:

MADDE I
AMAÇ

Bu Anlaşma'nın amacı, MADDE IV'de belirtilen alanlarda, Taraflar arasındaki ilişkiler için bir çerçeve oluşturmak ve iş birliğini geliştirmektir.

MADDE II
KAPSAM

Bu Anlaşma, MADDE IV'de belirtilen alanlarda personel, malzeme, teçhizat, bilgi ve tecrübe değişimi konularına uygulanır.

MADDE III
TANIMLAR

Bu Anlaşma'da kullanılan terimler aşağıdaki anlamları taşır:

1. **Gönderen Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Kabul Eden Tarafa personel, malzeme ve teçhizat gönderen Tarafı ifade eder.

2. **Kabul Eden Taraf:** Bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla ülkesinde Gönderen Tarafa ait personel, malzeme ve teçhizatı bulunan Tarafı ifade eder.

3. **Misafir Personel:** Taraflardan herhangi birinin bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla diğer Tarafa gönderdiği asker personel veya silahlı kuvvetler mensubu sivil şahısları ifade eder.

4. **Misafir Öğrenci:** Gönderen Tarafın Silahlı Kuvvetlerinde görevlendirilmek üzere, Gönderen Tarafça, Kabul Eden Tarafın askerî okullarında veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer öğretim kurumlarına eğitim almak için gönderilen öğrenciyi ifade eder.

5. **Yakınlar:** Misafir Personelin kendi ulusal mevzuatına göre bakmakla yükümlü olduğu eş ve çocuklarını ifade eder.

6. **Kıdemli Personel:** Bu Anlaşma kapsamında gönderilen askerî/sivil grubun faaliyetlerine nezaret etmeye yetkili, Gönderen Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak atanmış, Misafir Personel arasındaki en kıdemli kişiyi ifade eder.

7. **Hibe:** Bir malzeme veya hizmetin bağışlamasını veya bedelsiz devrini ifade eder.

8. **Hizmet:** Taraflar arasındaki bu Anlaşmaya göre bir işin yapılması için verilecek eğitim, teknik bilgi, destek, geliştirme, bakım, onarım, kurtarma, imha, liman ve müşavirlik desteği ile mülkiyeti elde olmak kaydıyla tahsis edilebilecek kara, deniz ve hava araç, gereç, silahları, bina ve araziyi ifade eder.

9. **Lojistik Destek;** ikmal maddeleri ve hizmetlerin satışı, hibesi, devri, tahsisi ve mübadelesini kapsar.

10. **Gizlilik Dereceli Bilgi ve Malzeme:** Ulusal güvenlik kapsamında koruma gerektiren resmî bilgi, belge ve malzemedir. Bu sebeple ulusal güvenlik sınıflandırması uygulaması ile düzenlenir. Bu bilgi sözlü, görsel, manyetik veya basılı şekilde olabilir veya fikri mülkiyet hakları kapsamında bilgi içeren teknolojik veya cihaz formunda olabilir.

MADDE IV
ASKERÎ İŞ BİRLİĞİ ALANLARI

Taraflar arasında iş birliği aşağıdaki alanları kapsar:

1. Askerî eğitim ve öğretim;

a. Askerî okul, eğitim ve öğretim merkezleri veya Kabul Eden Tarafın belirleyeceği diğer eğitim kurumlarında verilen eğitim, öğretim ve kurslar,

b. Birlik, karargâh veya kurumlarda görev başı eğitimi,

c. Eğitim ve öğretim kurumları arasında karşılıklı/tek taraflı Misafir Personel, Misafir Öğrenci veya öğretim elemanı değişimi,

d. Eğitim ve öğretimin geliştirilmesine yönelik karşılıklı temas ziyaretleri ve bilgi alışverişi.

2. Tatbikat/eğitimlere veya ortak tatbikatlara katılım sağlanması,

3. Savunma sanayi,

4. Silahlı Kuvvetler arasında askerî iş birliği ve temas ziyaretleri,

5. Silahlı Kuvvetlerin teşkilat yapısı, askerî birliklerin yapısı ve teçhizatı, personel yönetimi,

6. Askerî istihbarat değişimi,

7. Lojistik iş birliği, hibe ve lojistik sistemler,

8. Askerî tıp ve sağlık hizmetleri,

9. Muhabere, elektronik, bilgi sistemleri ve siber savunma,

10. Barışı koruma, insani yardım, deniz haydutluğu ile mücadele operasyonları gibi savaş haricindeki harekâtlar,

11. Askerî hukuk sistemleri konusunda bilgi değişimi,

12. Haritacılık ve hidrografi,

13. Mesleki gelişim amaçlı personel değişimi,

14. Misafir Personel, danışman veya birlik değişimi,
15. Askerî bilimsel ve teknolojik araştırma alanlarına ilişkin bilgi ve tecrübe değişimi,
16. Sosyal, sportif ve kültürel etkinlikler,
17. Mayın ve El Yapımı Patlayıcılarla mücadele alanında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
18. Doğal Afet Yardım Harekâtı kapsamında eğitim, bilgi ve tecrübe değişimi,
19. Askerî tarih, arşiv, yayım ve müzecilik,

MADDE V
UYGULAMA VE İŞ BİRLİĞİ ESASLARI

1. İş birliği, Tarafların kararına bağlı olarak aşağıdaki şekillerde gerçekleştirilebilir:

a. Savunma Bakanları, Genelkurmay Başkanları ve onların yardımcıları veya Taraflarca yetkilendirilen diğer görevlilerin toplantı ve ziyaretleri;

b. Her iki Tarafın uzmanları arasında çeşitli faaliyet alanlarında tecrübe değişimi;

c. Askerî birlik, karargâh veya kurumlarda ücretli, ücretsiz veya indirimli ücret karşılığında eğitim, öğretim ve kursların düzenlenmesi;

d. Benzer askerî kurumlar arasında irtibatlar;

e. Müşterek müzakerelerin, istişarelerin, toplantıların düzenlenmesi ve kurslara, sempozyumlara ve konferanslara katılım;

f. Fiili atış uygulamalarını da içerecek şekilde askerî tatbikatlara katılım, bu askerî tatbikatlara gözlemci statüsünde iştirak, geçiş eğitimlerinin ve liman ziyaretlerinin icrası, müşterek tatbikatların düzenlenmesi;

g. Bilgi ve eğitim malzemelerinin değişimi,

h. Hibe olarak veya bedeli karşılığında karşılıklı lojistik destek temininde ve mühimmat, malzeme ve hizmet değişiminde bulunulması.

2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması amacıyla Tarafların ulusal mevzuatlarında öngörülecek onay süreçlerine ve işbu Anlaşma hükümlerine uygun olan tamamlayıcı uygulama mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler akdedebilirler.

3. İş birliği, Tarafların karşılıklı çıkar ve ihtiyaçları dikkate alınarak mütekabiliyet esasına göre gerçekleştirilir.

4. Tarafların bu Anlaşma, diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemeler uyarınca, hibe şeklinde veya bedeli mukabili birbirlerine verecekleri veya ortak üretecekleri malzemeler, teknik bilgi ve dokümanlar, önceden karşılıklı mutabakat sağlanmadan üçüncü bir ülkeye devredilemez.

5. Kabul Eden Taraf, bu Anlaşma kapsamında kendisine hibe olarak verilecek malzemenin hizmet dışına çıkarılması halinde Gönderen Tarafa yazılı bildirimde bulunur.

MADDE VI
YETKİLİ MAKAMLAR VE YILLIK UYGULAMA PLANLARI

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasında yetkili makamlar şunlardır:

   Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti adına : Türkiye Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı

   Çad Cumhuriyeti Hükûmeti adına : Çad Cumhuriyeti Genelkurmay Başkanlığı

2. Taraflar, bu Anlaşma'nın uygulanması için müşterek faaliyetlere ilişkin Yıllık Uygulama Planları hazırlar. Yıllık Uygulama Planları, icra edilecek faaliyetlerin adını, kapsamını, tipini, zamanını, yerini, icra edecek kurumları, mali hususları ve diğer ayrıntıları içerir.

3. Taraflar arasındaki iş birliği, Yıllık Uygulama Planlarında belirtilen tüm düzeylerde yapılacak karşılıklı ziyaretler ile kuvvetlendirilir.

MADDE VII
GİZLİLİK DERECELİ BİLGİ VE MALZEMENİN GÜVENLİĞİ

1. Bu Anlaşma kapsamında temin edilen veya üretilen gizlilik dereceli tüm bilgiler, belgeler, maddi ve fikrî mülkiyet hakları ile askerî malzeme, Taraflar arasında akdedilecek müteakip mutabakat muhtıraları, protokoller ve düzenlemelere uygun olarak amaçları doğrultusunda mübadele edilir, kullanılır ve muhafaza edilir.

2. Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar. Bu çerçevede, aynı derecede gizlilik derecesi taşıyan kendilerine ait bilgilerin korunması için uygulanan önlemleri alır. Taraflar, mübadele edilen bilgilere aşağıda yer alan çizelgede belirtilen gizlilik derecelerinden uygun olanı verir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti İçin		Çad Cumhuriyeti Hükûmeti İçin
Çok Gizli	Top Secret	Très Secret
Gizli	Secret	Secret
Özel	Confidential	Confidentiel
Hizmete Özel	Restricted	Restreint
Tasnif Dışı	Unclassified	Non classés

3. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, bu bilgi ve malzemeleri sağlayan Tarafın yazılı ön onayı olmadan ifşa edilmez ve üçüncü bir tarafla paylaşılmaz (veya üçüncü bir tarafa devredilmez).

4. Gizlilik dereceli bilgi ve malzeme, sadece hükümetler arası kanallar yoluyla veya Taraflarca belirlenen güvenlik makamlarınca uygun bulunan diğer kanallardan mübadele edilir. Bilginin gizlilik derecesi, bilgiyi sağlayan Tarafça belirlenir.

5. Taraflar, Anlaşma sona erdiğinde dahi, mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin korunması ve gizlilik derecesinin kaldırılmasının önlenmesinden sorumlu olmaya devam eder.

6. Taraflar, ulusal mevzuatları ve taraf oldukları uluslararası andlaşmalar çerçevesinde, bu Anlaşma kapsamında oluşturulacak ve devredilecek fikri mülkiyet haklarının etkin bir şekilde korunmasını sağlar. Bu Anlaşma bağlamında, fikri mülkiyet kavramı 14 Temmuz 1967 tarihinde Stokholm'de imzalanmış olan Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nü Kuran Anlaşma'nın 2'nci maddesinde tanımlandığı şekilde anlaşılır.

7. İhtiyaç duyulması halinde; Taraflar arasında, MADDE IV'te belirtilen iş birliği alanlarının her biri için yetkilendirilmiş olan makamların sorumluluğunda, bu Anlaşma kapsamında mübadele edilen gizlilik dereceli bilgi ve malzemenin transferi, kullanılması ve korunması konusunda ayrı bir güvenlik anlaşması imzalanabilir.

8. Bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanması sırasında elde edilen bilgi, Taraflardan biri tarafından diğer Tarafın veya üçüncü Tarafların çıkarları aleyhine kullanılamaz.

9. Taraflar, gizlilik dereceli bilgi ve malzemeye erişimin, bilmesi gereken prensibine göre ve uygun güvenlik kleransına sahip personel tarafından yapılmasını sağlar.

10. Bu Anlaşma'nın uygulanması kapsamında mübadele edilen bilgilerin beklenmedik şekilde ifşa olması halinde, bu durumu tespit eden Taraf, diğer Tarafı durumdan derhal haberdar eder.

MADDE VIII
ASKERÎ İSTİHBARAT

1. Bu madde, Tarafların karşılıklı menfaatlerine halel getireceği düşünülen ve birlikte kararlaştırılacak ülkelerle ilgili, öncelik askerî faaliyetlerde olmak üzere, Tarafların Silahlı Kuvvetlerinin ilgi alanındaki gelişmeleri ve bu ülkelerin Türkiye ve Çad'daki faaliyetleri ile ilgili askerî istihbarat bilgilerinin mübadelesini kapsar.

2. İstihbarat bilgi mübadelesi, aşağıda belirtilen vasıtalar aracılığıyla ve yöntemlere uygun olarak yapılır:

a. Her iki ülke Askerî İstihbarat Başkanları veya yetki verdikleri personel tarafından yılda bir defa, bir yıl Türkiye'de, bir yıl Çad'da olmak üzere dönüşümlü olarak yapılacak ikili görüşmelerde her türlü koordinasyon konusu (mübadele konuları dâhil) taraflar arasında ilgili yıl içerisinde karşılıklı mutabakatla tespit edilir.

b. Ziyaret eden taraf, planlanan tarihten en az 15 (onbeş) gün önce heyetteki görevlilerin isim, rütbe, görev ve güvenlik kleranslarını Kabul Eden Tarafa bildirir.

c. Dokümanlar ve müzakerelerin dili İngilizce'dir. Talep edildiği takdirde, müzakereler tercüman aracılığı ile yapılabilir.

d. Mübadele edilebilecek bilgiler yazılı doküman olarak verilecektir. Konu ile ilgili varsa CD, DVD, film, fotoğraf, slayt, vb. dokümana eklenir.

e. Her iki taraf birbirlerinin bilgi isteklerine mümkün olan en kısa zamanda karşılıklı olarak kararlaştırılmış güvenli kanallardan cevap vermekte mutabıktır.

MADDE IX
HUKUKİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenci; giriş, ikamet ve çıkış dâhil, Kabul Eden Taraf ülkesinde bulundukları sürece Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı ve yargı yetkisine tabidir. Kabul Eden Tarafın yargı yetkisinin uygulandığı ve hüküm içeriğinin Gönderen Tarafın mevzuatında bulunmayan bir cezayı öngördüğü hallerde, her iki devletin mevzuatında yer alan veya her iki devlet için uygun olan bir ceza türü uygulanır.

2. Kabul Eden Taraf, Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin gözaltına alınması veya tutuklanması halinde Gönderen Tarafı derhal durumdan haberdar eder.

3. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrencilerin Kabul Eden Tarafta yasal bir soruşturmaya veya yargılanmaya muhatap olması durumunda, bu kişi Kabul Eden Taraf vatandaşlarına sağlananlardan az olmamak koşulu ile genel olarak kabul edilmiş hukuki korumadan istifade etme hakkına sahiptir.

4. Kabul Eden Tarafın kanunlarını ihlal ettikleri takdirde, Misafir Öğrenci ve Misafir Personelin faaliyetlerine son verilebilir.

5. Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler, bulundukları kıta, karargâh ve kurumlarda uygulanan disiplin kurallarına uyar.

6. Misafir Öğrenciler, disiplin cezaları yönünden Kabul Eden Tarafın mevzuatına, Misafir Personel ise Gönderen Tarafın mevzuatına tabidir. Kabul Eden Tarafın yetkili askerî makamları, emrindeki Misafir Personele görevin gerektirdiği emirleri verebilir.

7. Gönderen Tarafın Kıdemli Personeli, kendi askerî hizmet ve disiplin yasalarının hükümleri uyarınca, Misafir Personele disiplin tedbirlerini uygulamaya yetkilidir.

8. Misafir Personel, Yakınları veya Misafir Öğrenciler, hiçbir siyasi faaliyet veya Kabul Eden Taraf aleyhinde faaliyette bulunmaz.

MADDE X
TAZMİNAT TALEPLERİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanması esnasında, üçüncü taraf tazminat talepleri konusunda Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatı geçerlidir.

2. Taraflar, ağır ihmal veya kasıt bulunmadıkça, bu Anlaşma kapsamındaki faaliyetlerin icrası esnasında personelinin yaralanması veya ölümü halinde veya kişilere, mallara ve çevreye verilen zarar/ziyan nedeniyle birbirlerinden tazminat talebinde bulunamaz.

3. Taraflar ortaya çıkan durumun ağır ihmal veya kasıttan kaynaklanıp kaynaklanmadığını müştereken belirler.

MADDE XI
İDARİ HUSUSLAR

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, diplomatik dokunulmazlık ve imtiyazlara sahip olmaz.

2. Taraflarca karşılıklı olarak aksi yönde bir karar alınmadıkça Kabul Eden Taraf, Misafir Öğrenci ve Misafir Personele bu Anlaşma'da veya müteakip anlaşmalar ve düzenlemelerde belirtilenlerden başka görevler vermez.

3. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafın emsal personeline uygulanan idari uygulamalara tabidir.

4. Bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller ve teknik düzenlemeler ile aksine karar verilmedikçe, Gönderen Tarafın askerî personeli kendi millî üniformalarını giyme hakkına sahiptir. Görev sırasında, bir faaliyetin icrası için gerekli teçhizat mümkün olduğunca Kabul Eden Taraf tarafından sağlanır. Ancak, Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın sağlayacağı askerî üniformayı giymek zorundadırlar. Bu öğrenciler Gönderen Taraf tarafından verilen bir askerî sembolü tanınmaları için üniformalarına takabilirler.

5. Gönderen Taraf, gerekli gördüğünde personelini geri çağırma hakkını saklı tutar. Kabul Eden Taraf, Gönderen Taraftan böyle bir talep aldığında, geri çağrılan personelin dönüşü için mümkün olan en kısa zamanda gerekli tedbirleri alır.

6. İstisna teşkil eden idari hususlar, bu Anlaşma çerçevesinde imzalanacak diğer mutabakat muhtıraları, protokoller veya teknik düzenlemelerde belirlenir.

7. Misafir Personel ve Yakınları orduevleri ve askerî kantinlerden Kabul Eden Tarafın düzenlemeleri çerçevesinde yararlanabilirler.

8. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerden herhangi birinin ölmesi durumunda, Kabul Eden Taraf, Gönderen Tarafı durumdan haberdar eder, ölen kişinin cenazesini kendi ülkesindeki en yakın uluslararası havaalanına nakleder ve cenaze nakledilinceye kadar sıhhi koruma dâhil gerekli diğer tedbirleri alır.

9. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler çevreye zarar verebilecek faaliyetlerden kaçınır, çevre kirliliğinin önlenmesine azami dikkat eder ve Kabul Eden Tarafın konuya ilişkin düzenlemelerine uyar.

10. Kabul Eden Taraf, faaliyetlerin icrası için gerekli olan ulaştırma hizmetlerinin, mütekabiliyet ilkesi temelinde ve imkân ve kabiliyetleri çerçevesinde ücreti mukabili/ücretsiz olarak teminine ilişkin nihai kararı verir.

11. Eğitim ve öğretim, Kabul Eden Tarafın mevzuatına göre verilir. Misafir Öğrenci ve Misafir Personelden; akademik başarısızlık, disiplinsizlik, sağlık sorunları vb. nedenlerle eğitim ve öğretimi takip edemeyecek olanların eğitim ve öğretim kurumları ile ilişikleri Kabul Eden Tarafın mevzuatında belirtilen esaslar çerçevesinde kesilir. Taraflarca gerekli görülmesi halinde hayati risk içeren ve uzmanlık gerektiren (uçuş eğitimi, atış eğitimleri, vb.) eğitimler için bu Anlaşma'ya dayanan protokoller yapılabilir.

12. Misafir Personel ile Misafir Öğrenci seçimi Kabul Eden Tarafın belirleyeceği kriterlere uygun olarak Gönderen Taraf tarafından yapılacaktır.

MADDE XII
SAĞLIK HİZMETLERİ

1. Misafir Personel ve Misafir Öğrenci, bu Anlaşma gereği her türlü faaliyeti gerçekleştirebilecek sağlık koşullarında bulunmalıdır. Kabul Eden Taraf bu kişilerin sağlık bakımından uygun olduğunu gösteren sağlık raporunu talep edebilir.

2. Misafir Öğrencilerin muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına göre karşılanır. Misafir Öğrencilerin sağlık sigortası primleri veya sağlık giderleri Kabul Eden Taraf tarafından karşılanır.

3. Misafir Personel ile Yakınlarının acil sağlık ve acil diş bakım hizmetleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz olarak karşılanır. Acil sağlık ve acil diş bakım hizmetleri dışında kalan muayene ve tedavi hizmet giderleri, Kabul Eden Tarafın ulusal mevzuatına uygun olarak yaptırılacak bir sağlık sigortası tarafından karşılanır.

4. Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Kabul Eden Tarafça ücretsiz veya ücretli olarak karşılanabilir. Kabul Eden Tarafça ücretli verilmesine karar verilmesi durumunda Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderleri Gönderen Devlet veya Misafir Personel tarafından karşılanır.

MADDE XIII
MALİ HUSUSLAR

1. Bu Anlaşma kapsamında bulunan iş birliği faaliyetlerinin icrası maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrencilerin maaş/harçlık, iaşe, ibate, ulaştırma ve diğer mali haklarından, Gönderen Taraf sorumludur.

2. Ancak, Gönderen Tarafça talep edildiği takdirde; eğitim ve öğretim maksadıyla görevlendirilen Misafir Personel ve Misafir Öğrenciler için aşağıdaki hususların karşılanıp karşılanmayacağına ve karşılanma esaslarına Kabul Eden Taraf karar verir.

a. Misafir Personel için;

(1) Aylık maaş (esaslar ve miktar kursiyer subay ve astsubayların rütbelerine göre, Silahlı Kuvvetler mensubu sivil şahıslar ise statülerine göre Kabul Eden Taraf tarafından belirlenir),

(2) Eğitim ve öğretim masrafları (ücretli, tenzilatlı veya ücretsiz),

(3) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir.),

(4) Uzmanlık eğitimi gören doktorlar için nöbet ücreti.

b. Misafir Öğrenciler için;

(1) İaşe,

(2) İbate (Kabul Eden Tarafça belirlenecek misafirhane veya tesiste),

(3) Harçlık (esaslar ve miktar Kabul Eden Tarafça belirlenir.),

(4) Eğitim-öğretim masrafları (ücretli, tenzilatlı veya ücretsiz),

(5) Giyim-kuşam (esasları Kabul Eden Tarafça belirlenir.),

(6) Tıp Fakültesi 6'ıncı sınıf öğrencilerine intörn eğitimi döneminde ödenen ücretler.

3. Türkiye'de verilecek Türkçe lisan kursları (akademik eğitimlerde verilen lisan hazırlık sınıfları dâhil) ile Çad'da verilecek Fransızca dili lisan kursları ücretsizdir. Yüksek maliyet gerektiren eğitimler (uçuş eğitimi, dalgıç eğitimi, serbest çıkış kulesi eğitimi, vb.) tam ücretli olarak verilir.

4. Misafir Öğrenci ve Misafir Personel, Kabul Eden Tarafı kesin olarak terk ederken kendi borçları ile Yakınlarının borçlarını tasfiye edecektir. Acil geri çekme halinde, Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrencilerin borçları Kabul Eden Taraf tarafından düzenlenecek yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgeye istinaden Gönderen Taraf tarafından ödenir.

5. Eğitim ve öğretim giderleri, Gönderen Taraf tarafından, her eğitim ve öğretim süresinin sonunda yapılan harcama tutarını gösteren ve ilgili makam tarafından onaylanmış belgenin alınmasını takip eden 60 (altmış) gün içinde (bir ay ve daha kısa süreli eğitimlerde peşin ödeme yapılır), Kabul Eden Tarafın yetkili makamı tarafından belirlenen banka nezdinde açılan hesaba ABD doları cinsinden yatırılır.

6. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, giriş, kalış ve çıkışları süresince, Kabul Eden Tarafın yürürlükteki vergi hukukuna tabidir.

MADDE XIV
GÜMRÜK VE PASAPORT İŞLEMLERİ

1. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesinde, Kabul Eden Tarafın yabancıların ikamet ve seyahatleri hakkındaki düzenlemelerine tabidir.

2. Misafir Personel ve Yakınları ile Misafir Öğrenciler, Kabul Eden Tarafın ülkesine giriş ve çıkışlarda bu Devletin pasaport ve gümrük ile ilgili düzenlemelerine tabidir. Ancak, Kabul Eden Taraf, kendi mevzuatı çerçevesinde mümkün olan tüm idari kolaylıkları sağlar.

MADDE XV
TARAFLARIN DİĞER ULUSLARARASI ANLAŞMALARDAN DOĞAN TAAHHÜTLERİ

Bu Anlaşma'nın hükümleri, Tarafların diğer uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve taahhütlerini etkilemez ve diğer devletlerin çıkarları, güvenliği ve ülke bütünlüğüne karşı kullanılamaz.

MADDE XVI
UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜLMESİ

1. Bu Anlaşma'nın uygulanmasından veya yorumlanmasından doğan herhangi bir uyuşmazlık Taraflar arasında mümkün olan en alt düzeyde istişare ve görüşmeler yoluyla çözülür ve çözüm için herhangi bir ulusal veya uluslararası mahkemeye veya üçüncü tarafa intikal ettirilemez.

2. Uyuşmazlık meydana geldiği tarihten itibaren 60 (altmış) gün içinde çözümlenemezse, Taraflar 30 (otuz) gün içinde görüşmelere başlar. Müteakip 60 (altmış) gün içinde çözüm sağlanamadığı takdirde, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XVIII'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir.

MADDE XVII
TADİL VE GÖZDEN GEÇİRME

Taraflardan her biri gerektiğinde bu Anlaşma'nın değiştirilmesi veya gözden geçirilmesini diplomatik yollarla önerebilir. Yazılı önerinin alındığı tarihten itibaren 30 (otuz) gün içerisinde görüşmeler başlar. 60 (altmış) gün içerisinde bir sonuca varılamaz ise, Taraflar bu Anlaşma'yı MADDE XVIII'de belirtilen usul uyarınca sona erdirebilir. Üzerinde yazılı olarak mutabık kalınan tadil veya değişiklikler, bu Anlaşma'nın yürürlüğe girişini düzenleyen MADDE XIX'da belirtilen usul uyarınca yürürlüğe girer.

MADDE XVIII
YÜRÜRLÜK SÜRESİ VE SONA ERDİRME

1. Bu Anlaşma, 5 (beş) yıllık süre için yürürlükte kalır.

2. Bu Anlaşma, taraflardan biri Anlaşma'yı sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirmediği takdirde, birer yıllık süreler için kendiliğinden uzar.

3. Taraflardan biri Anlaşma'yı herhangi bir zamanda sona erdirme niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak bildirebilir. Anlaşma'nın sona erdiğine ilişkin yapılan bildirimler, yapıldığı tarihten 90 (doksan) gün sonra hüküm doğurur.

4. Bu Anlaşma'nın sona ermesi, devam eden programlar ve faaliyetleri etkilemez.

MADDE XIX
ONAY VE YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ

Bu Anlaşma, Tarafların Anlaşma'nın yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimin alındığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE XX
METİN VE İMZA

Bu Anlaşma, Ankara'da, 27 Şubat 2019 tarihinde, Türkçe, Fransızca ve İngilizce dillerinde, her biri eşit derecede geçerli olmak üzere, ikişer asıl nüsha olarak tanzim edilmiştir. Yorum farklılığı olması durumunda, İngilizce metin geçerlidir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ADINA

Hulusi AKAR
Milli Savunma Bakanı

ÇAD CUMHURİYETİ HÜKÛMETİ ADINA

Daoud YAYA BRAHİM
Milli Savunma, Gazi ve Savaş Mağdurlarından Sorumlu Cumhurbaşkanlığı nezdinde Delege Bakan

ACCORD-CADRE DE COOPERATION MILITAIRE

ENTRE

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE

ET

LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DU TCHAD

ACCORD-CADRE DE COOPERATION MILITAIRE ENTRE LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE TURQUIE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DU TCHAD

PRÉAMBULE

Le Gouvernement de la République de Turquie et le Gouvernement de la République du Tchad (dénommés ci-après la « Partie » ou les « Parties ») ;

Affirmant leur attachement aux buts et principes de la Charte des Nations Unies,

Soulignant que la coopération dans divers domaines militaires sur la base de respect mutuel de la souveraineté et l'égalité des deux Parties contribuera à l'intérêt commun et à la productivité économique des Parties,

Exprimant la nécessité de développer les relations amicales existantes entre les Parties sur la base du respect des lois nationales, des règles et des accords internationaux,

Sont convenus de ce qui suit :

ARTICLE I
OBJECTIF

Le présent Accord vise à établir un cadre pour les relations et développer la coopération entre les Parties dans les domaines précisés dans l'ARTICLE IV.

ARTICLE II
CONTENU

Le présent Accord est appliqué à l'échange de personnel, de matériel, d'équipement, d'information, et d'expérience dans les domaines précisés dans l'ARTICLE IV.

ARTICLE III
DÉFINITIONS

Les termes utilisés dans le présent Accord ont les significations suivantes :

1. **Partie d'envoi**; signifie la Partie qui envoie du personnel, du matériel et de l'équipement à la Partie d'accueil pour la mise en œuvre du présent Accord.

2. **Partie d'accueil**; signifie la Partie dont le territoire abrite le personnel, le matériel et l'équipement de la Partie d'envoi pour la mise en œuvre du présent Accord.

3. **Personnel invité**; signifie le personnel militaire ou les personnes civiles, en service dans les forces armées, envoyés par chacune des Parties sur le territoire de l'autre Partie pour la mise en œuvre du présent Accord.

4. **Étudiant invité**; signifie l'étudiant qui est envoyé par la Partie d'envoi afin d'être assigné aux Forces Armées de la Partie d'envoi aux écoles militaires de la Partie d'accueil ou aux autres établissements d'enseignement déterminées par la Partie d'accueil.

5. **Personne à charge**; signifie le conjoint et les enfants du Personnel invité qui sont à sa charge en conformité avec sa législation nationale respective.

6. **Superviseur** ; signifie le personnel le plus âgé parmi le Personnel invité autorisé à superviser les activités du groupe de personnel militaire/civil envoyé dans le cadre du présent Accord et désigné conformément à la législation nationale de la Partie d'envoi.

7. **Don** ; signifie la donation ou le transfert sans frais d'un matériel ou d'un service.

8. **Services** ; signifient la fourniture de formation, la connaissance technique, le soutien, le développement, la maintenance, la réparation, le recouvrement, la disposition, le port et le soutien de conseil et l'attribution des véhicules terrestres, maritimes et aériens, les équipements, les armes, les constructions et l'immobilier conformément au présent Accord entre les Parties sous la condition que la propriété soit conservée.

9. **Soutien logistique ;** couvre la vente, le don, le transfert, l'attribution et l'échange des approvisionnements et des services.

10. **Information et Matériel classifiés ;** sont l'information et le matériel officiels qui nécessitent la protection dans le cadre de la sécurité nationale. Par conséquent ils sont ordonnés par l'application de la classification de sécurité nationale. Cette information peut être sous la forme orale, visuelle, magnétique ou imprimée ainsi que sous forme technologique ou de dispositif y compris des informations soumises aux droits de propriété intellectuelle.

ARTICLE IV
DOMAINES DE COOPÉRATION MILITAIRES

La coopération entre les Parties inclut les domaines suivants :

1. La formation et l'instruction militaire ;

a. La formation, l'instruction et les cours fournis dans les écoles militaires, les centres de formation et d'instruction ou dans les autres établissements d'enseignement déterminés par la Partie d'accueil,

b. La formation en cours d'emploi dans les unités, quartiers généraux et établissements,

c. L'échange mutuel/unilatéral de Personnel invité, d'Etudiant invité ou de personnel formateurs entre les établissements d'enseignement et de formation.

d. Les visites de contact et l'échange d'informations mutuels pour l'amélioration de la formation et de l'instruction.

2. La participation à des exercices/ formations ou à des exercices conjoints,

3. L'industrie de défense,

4. La coopération militaire et les visites de contact entre les Forces armées,

5. La structure organisationnelle des Forces armées, la structure et les équipements des unités militaires, la gestion du personnel,

6. L'échange des renseignements militaires,

7. La coopération logistique, les dons et les systèmes logistiques,

8. La médecine militaire et les services de santé,

9. La communication, les systèmes électroniques, les systèmes d'information et la cyberdéfense.

10. Les opérations autres que la guerre, comme les opérations du maintien de la paix, d'aide humanitaire, de la lutte contre le piratage,

11. L'échange d'informations sur les systèmes juridiques militaires,

12. La cartographie et l'hydrographie,

13. L'échange de personnel pour le perfectionnement professionnel,

14. L'échange de Personnel invité, de conseiller et d'unité,

15. L'échange d'informations et d'expérience dans les domaines de recherche scientifiques, technologiques et militaires,

16. Les activités sociales, sportives et culturelles,

17. La formation et l'échange d'informations et d'expérience sur la lutte contre les mines et les engins explosifs improvisés,

18. La formation et l'échange d'informations et d'expérience dans le cadre de l'Opération de secours en cas de catastrophe naturelle.

19. L'histoire militaire, l'archive, la publication et la muséologie.

ARTICLE V
PRINCIPES DE MISE EN ŒUVRE ET DE COOPÉRATION

1. La coopération peut être réalisée des manières suivantes en fonction des décisions des Parties:

a. Réunions et les visites des Ministères de la Défense, des Chefs d' État-major des armées et de leurs adjoints ou d'autres responsables mandatés par les Parties,

b. Échange d'expériences entre les experts de chacune des Parties dans divers domaines d'activités,

c. Organisation de formation, d'instruction et des cours payante, sans frais ou à tarif réduit dans les unités militaires, les quartiers généraux ou les établissements,

d. Contacts entre les établissements militaires similaires,

e. Organisation de discussions, de consultations, de réunions conjointes et la participation à des cours, symposiums et conférences,

f. Participation à des exercices militaires comprenant des exercices de tir réel, la participation à ces exercices militaires du statut d'observateur, la réalisation de formations de passage et des visites portuaire, l'organisation d'exercices conjoints,

g. Échange d'informations et des matériels de formation,

h. Fourniture d'un soutien logistique mutuel et l'échange de munitions, de matériels et de services sous forme de dons ou contre paiement.

2. Les Parties peuvent conclure des mémorandums d'entente de mise en œuvre, des protocoles et des arrangements complémentaires conformément aux dispositions du présent Accord et au processus de ratification prévu dans la législation nationale des Parties pour la mise en œuvre du présent Accord.

3. La coopération est réalisée en prenant en considération les intérêts et les besoins mutuels des Parties sur le principe de la réciprocité.

4. Les matériels, les informations et les documents techniques échangés sous forme de dons ou contre rémunération ou produits conjointement par les Parties conformément au présent Accord, aux autres mémorandums d'entente, aux protocoles et aux arrangements ne doivent être transférés vers un pays tiers sans accord mutuel préalable.

5. Au cas où le matériel duquel est fait un don dans le cadre du présent Accord soit écarté, la Partie d'envoi est informée en écrit par la Partie d'accueil.

ARTICLE VI
AUTORITÉS COMPÉTENTES ET PLANS ANNUELS DE MISE EN ŒUVRE

1. Les autorités compétentes pour la mise en œuvre du présent Accord sont :

Pour le Gouvernement de la République de Turquie: L'État-major Général de la République de Turquie,

Pour le Gouvernement de la République du Tchad: L'État-major Général de la République du Tchad.

2. Les Parties préparent des Plans annuels de mise en œuvre des activités conjointes pour la mise en œuvre du présent Accord. Les Plans annuels de mise en œuvre comprennent le nom, la portée, le type, la date, le lieu, les établissements d'exécution, les aspects financiers et les autres détails sur les activités qui seront menées.

3. La coopération entre les Parties est renforcée par des visites réciproques à tous les niveaux mentionnés dans les Plans annuels de mise en œuvre.

ARTICLE VII
SÉCURITÉ DE L'INFORMATION ET DU MATÉRIEL CLASSIFIÉS

1. Toutes les informations et les documents classifiées, les droits de propriété physique et intellectuelle et le matériel militaire fournis ou produits en vertu du présent Accord sont échangés, utilisés et protégés à leurs fins, conformément aux mémorandums d'entente, aux protocoles et aux arrangements qui seront conclus ultérieurement entre les Parties.

2. Les Parties, conformément à leur législation nationale, assurent la protection des informations appartiennent aux données, documents, matériels et équipements échangés dans le cadre de la mise en œuvre du présent Accord ou l'exécution des activités conjointes. Dans ce cadre, elles prennent les mêmes mesures employées pour protéger leurs propres informations classifiées au même niveau. Les Parties donnent les classifications de sécurité appropriées qui sont indiquées dans le tableau ci-dessous aux informations échangées.

Pour le Gouvernement de la République de Turquie	En anglais	Pour le Gouvernement de la République du Tchad
Çok Gizli	Top Secret	Très Secret
Gizli	Secret	Secret
Özel	Confidential	Confidentiel
Hizmete Özel	Restricted	Restreint
Tasnif Dışı	Unclassified	Non classifié

3. Les informations et les matériels classifiés ne doivent être divulgués et partagés avec (ou transférées à) la partie tierce sans le consentement écrit préalable de la Partie qui les fournit.

4. Les informations et matériels classifiés sont échangés uniquement par voies gouvernementales ou par le biais d'autres canaux approuvés par les autorités de sécurité désignées par les Parties. Le niveau de classification de l'information doit être déterminé par la Partie qui fournit l'information.

5. Les Parties continuent d'être responsable de la protection et de la prévention de la déclassification de l'information et du matériel échangés classifiés même après l'expiration du présent Accord.

6. Les Parties doivent assurer la protection efficace des droits de propriété intellectuelle créés et transférés en vertu du présent Accord dans le cadre des législations nationale et les Accords internationaux dont ils font partie. Dans le cadre du présent Accord, la notion de la propriété intellectuelle est comprise telle qu'elle est définie dans l'Article II de la Convention instituant l'Organisation Mondiale de la Propriété Intellectuelle signée à Stockholm le 14 juillet 1967.

7. Si cela s'avère nécessaire, un accord de sécurité distinct sur le transfert, l'utilisation et la protection des informations et des matériels classifiés échangés dans le cadre du présent Accord peut être signé entre les Parties, sous la responsabilité des autorités qui sont chargées de chacun des domaines de coopération mentionnés à l'ARTICLE IV.

8. L'information obtenue lors de la mise en œuvre du présent Accord ne peut être utilisée par chacune des Parties au détriment des intérêts de l'autre Partie ou des Parties tierces.

9. Les Parties assurent que l'accès à l'information et au matériel classifié est donné selon le principe du besoin d'en connaître et par le personnel possédant l'habilitation de sécurité appropriée.

10. En cas de divulgation fortuit d'une information échangée dans le cadre de la mise en œuvre du présent Accord, la Partie ayant constatée les faits avisera immédiatement l'autre Partie.

ARTICLE VIII
RENSEIGNEMENTS MILITAIRES

1. Le présent Article couvre l'échange de renseignement militaire au sujet des pays qu'on pense conjointement et qu'ils nuisent aux intérêts mutuels des Parties, au sujets des développements couvrants les domaines d'intérêts des Forces Armées des Parties, particulièrement dans les activités militaires et au sujet des activités des pays mentionnés ci-dessus en Turquie et au Tchad.

2. L'échange de renseignements est fait conformément aux méthodes et par le biais des moyens suivants :

a. Dans les réunions bilatérales qui seront organisées annuellement par les Chefs de renseignement des deux pays ou le personnel autorisé sur la base de la rotation en Turquie et au Tchad, tout sujet de coordination (y compris les sujet de l'échange) est déterminé par consentement mutuel entre les Parties dans l'année concernée.

b. La Partie invitée avise, au moins quinze (15) jours avant la date prévue pour la réunion, la Partie d'accueil du nom, du grade, de la fonction et de l'habilitation de sécurité des membres de la délégation.

c. Les documents et la langue des négociations sont en anglais. En cas de demande, les négociations peuvent être menées par l'intermédiaire des interprètes.

d. Les informations qui pourront être échangées seront présentées comme les documents écrits. Les CD, les DVD, les films, les photographies, les diapositives... etc. disponibles pourront être ajoutés aux documents.

e. Chaque Partie convient de répondre aux demandes d'information de l'autre Partie dans les plus brefs délais par les moyens des canaux sécurisés mutuellement convenus.

ARTICLE IX
DISPOSITIONS JURIDIQUES

1. Pendant la durée de leur présence dans la Partie d'accueil, y compris l'entrée, le séjour et la sortie, le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que l'Etudiant invité sont soumis à la législation nationale et à la juridiction de la Partie d'accueil. Dans le cas où la juridiction de la Partie d'accueil est appliquée et le contenu du verdict prévoit une pénalité n'existant pas dans la législation de la Partie d'envoi, une pénalité existant dans les législations des deux parties ou appropriée est exécutée.

2. Dans le cas où le Personnel invité ou la Personne à sa charge ou les Etudiants invités sont arrêtés ou incarcérés, la Partie d'accueil informe sans délai la Partie d'envoi de cette situation.

3. Dans le cas où le Personnel invité ou la Personne à sa charge ou les Etudiants invités sont confrontés à une enquête judiciaire ou sont traduits en justice dans le territoire de la Partie d'accueil, il ou elle a le droit de profiter de toute la protection juridique généralement accordée et qui ne doit pas être inférieure à celle dont jouissent les ressortissants de la Partie d'accueil.

4. Il peut être mis fin aux activités du Personnel invité et de l'Etudiant invité, s'ils violent les lois de la Partie d'accueil.

5. Le Personnel invité et les Étudiants invités doivent se conformer aux règles disciplinaires appliquées aux unités, à l'Etat-major et aux organismes dans lesquels ils sont déployés.

6. Les Étudiants invités sont soumis à la législation de la Partie d'accueil et le Personnel invité sont soumis à la législation de la Partie d'envoi en cas d'action disciplinaire. Les autorités militaires compétentes de la Partie d'accueil peuvent donner les ordres au Personnel invité qui se trouve sous leur commandement, comme l'exige le devoir.

7. Le superviseur de la Partie d'envoi est autorisé à appliquer des mesures disciplinaires au personnel de la Partie d'envoi conformément aux dispositions de leurs règlements militaires et disciplinaires respectifs.

8. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge, ainsi que les Étudiants invités ne peuvent exercer aucune activité politique ou aucune activité contre la Partie d'accueil.

ARTICLE X
DEMANDES D'INDEMNISATION

1. Lors de la mise en œuvre du présent Accord, la législation nationale de la Partie d'accueil prévaut pour les demandes d'indemnité des parties tierces.

2. Sauf s'il y a négligence grave ou faute intentionnelle, les Parties ne déposent pas de demandes d'indemnisation l'une vis-à-vis de l'autre pour la blessure ou la mort de leur personnel et les dommages/pertes infligés aux individus, aux biens et à l'environnement lors de la mise en œuvre des activités en vertu du présent Accord.

3. Les Parties déterminent conjointement si un tel incident a procédé ou non d'une faute grave ou d'une faute intentionnelle.

ARTICLE XI
DISPOSITIONS ADMINISTRATIVES

1. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que les Etudiants invités ne possèdent pas de privilèges et d'immunités diplomatiques.

2. Sauf si le contraire est mutuellement convenu par les Parties, aucun devoir n'est confié par la Partie d'accueil au Personnel invité et aux Etudiants invités sauf ceux sont indiqués dans le présent Accord ou dans les Accords qui seront conclus ultérieurement ou dans d'autres arrangements.

3. Le Personnel invité et les Etudiants invités sont soumis aux mêmes traitements administratifs que leurs homologues de la Partie d'accueil.

4. Le Personnel militaire de la Partie d'envoi a le droit de porter son propre uniforme national, sauf si le contraire est convenu dans d'autres mémorandums d'entente, des protocoles et des arrangements techniques qui seront signés dans le cadre du présent Accord. La Partie d'accueil fournit, dans la mesure du possible, les équipements nécessaires pour l'exécution d'une activité au cours du service. Toutefois, les Étudiants invités doivent porter l'uniforme militaire fourni par la Partie d'accueil. Ces étudiants peuvent porter un symbole militaire délivré par la Partie d'envoi à sur leurs uniformes pour leur identification.

5. La Partie d'envoi se réserve le droit de rappeler son personnel lorsqu'il estime nécessaire. La Partie d'accueil prend les mesures nécessaires dès que possible pour assurer le retour dudit personnel lorsqu'il reçoit une telle demande de la Partie d'envoi.

6. Les questions administratives de nature exceptionnelle sont précisées dans d'autres mémorandums d'entente, des protocoles et des arrangements techniques qui seront signés dans le cadre du présent Accord.

7. Tout le Personnel invité et les Personnes à sa charge peuvent bénéficier des clubs d'officiers et des économats militaires dans le cadre de la réglementation de la Partie d'accueil.

8. Au cas où un membre du Personnel invité ou d'une personne à sa charge ou un membre des Etudiants invités décède, la Partie d'accueil informe la Partie d'envoi, transporte le corps à l'aéroport international le plus proche sur son territoire et prend les autres mesures nécessaires, dont la protection sanitaire jusqu'au transfert du corps.

9. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que les Etudiants invités doivent éviter des actes qui peuvent nuire à l'environnement, être le plus attentif possible à la prévention de la pollution de l'environnement et respecter la réglementation de la Partie d'accueil à ce sujet.

10. La Partie d'accueil prend la décision finale concernant la fourniture des services de transport nécessaires pour la conduite des activités sur le territoire de la Partie d'accueil sur la base de la réciprocité dans le cadre de ses capacités à titre onéreux et/ou gratuitement.

11. La formation et l'instruction sont dispensées conformément à la législation de la Partie d'accueil. Les relations du Personnel invité et de l'étudiant invité qui ne pourront pas suivre la formation et l'instruction pour des raisons d'échec scolaire, d'indiscipline ou de problème de santé etc. sont cessées avec les établissements d'enseignement et de formation dans le cadre des principes définis dans la législation de la Partie d'accueil. Des protocoles basés sur le présent Accord peuvent être conclus, si cela est considéré nécessaire par les Parties, pour les formations comportant un risque vital et nécessitant une expertise (formation en vol, exercices de tir... etc.).

12. La sélection du Personnel invité et de l'Etudiant invité sera exécutée par la Partie d'envoi conformément aux critères déterminés par la Partie d'accueil.

ARTICLE XII
SERVICES MÉDICAUX

1. Le Personnel invité et l'Etudiant invité doivent être médicalement aptes à exercer toute activité en vertu du présent Accord. La Partie d'accueil peut demander le rapport médical indiquant que les conditions de ces personnes sont appropriées du point de vue santé.

2. Les coûts d'examen médical et de service de traitement des Etudiants invités sont couverts selon la législation nationale de la Partie d'accueil. Les primes d'assurance-maladie ou les frais de santé des Etudiants invités sont couverts par la Partie d'accueil.

3. Les services de santé urgence et les services des soins dentaires d'urgence du Personnel invité et des Personnes à sa charge sont fournis sans frais par la Partie d'accueil. Les coûts d'examen médical et de service de traitement sauf les services de santé urgence et les services des soins dentaires d'urgence sont couverts par l'assurance-maladie souscrite conformément à la législation nationale de la Partie d'accueil.

4. Les coûts des primes d'assurance ou des traitements médicaux du Personnel invité et des Personnes à sa charge peuvent être couverts par la Partie d'accueil en contrepartie d'un paiement ou gratuitement. Si la Partie d'accueil décide de les fournir à titre onéreux, les primes d'assurances et les traitements médicaux pour le Personnel invité et les Personnes à sa charge sont couverts par la Partie d'envoi ou le Personnel invité.

ARTICLE XIII
DISPOSITIONS FINANCIÈRES

1. La Partie d'envoi est responsable du salaire/de l'allocation, de la nourriture, de l'hébergement, du transport et d'autres droits financiers du Personnel invité et des Etudiants invités qui sont affecté à la conduite des activités de coopération en vertu du présent Accord.

2. Toutefois, en cas de demande de la Partie d'envoi, la Partie d'accueil décide si les besoins suivants du Personnel invité et les Etudiants invités attribués dans le but de la formation et l'instruction seront couverts et les modalités relatives à la fourniture ces besoins :

a. Pour le Personnel invité:

(1) Le salaire mensuel ((les modalités et les montants sont décidés par la Partie d'accueil pour les stagiaires d'officiers et de sous-officiers selon leurs grades ; pour les personnes civiles des Forces Armées selon leurs statuts),

(2) Les frais de la formation et de l'instruction (à titre onéreux, à coût réduit ou gratuitement),

(3) La tenue (les modalités sont déterminées par la Partie d'accueil),

(4) Remboursement des indemnités pour les médecins qui reçoivent une formation spécialisée.

b. Pour les Etudiants invités ;

(1) La nourriture,
(2) L'hébergement (dans une chambre d'hôtes ou une installation déterminée par la Partie d'accueil),
(3) L'allocation journalière (les modalités et les montants sont déterminés par la Partie d'accueil),
(4) Les frais de la formation et de l'instruction (à titre onéreux, à coût réduit ou gratuitement),
(5) La tenue (les modalités sont déterminées par la Partie d'accueil).

(6) Les autres rémunérations versées aux élèves de 6ème année de médecine pendant leur stage.

3. Les cours de la langue turque qui seront dispensés en Turquie (y compris la classe préparatoires linguistiques pour l'éducation académique) et les cours de la langue française qui seront dispensés au Tchad, sont sans frais. Les formations exigeant des coûts élevés (comme la formation en vol, physiologique, de plongeurs, sortie de tour d'éjection, de parachute à ouverture commandée etc.) sont dispensées sur la base du plein tarif.

4. Le Personnel invité et l'Etudiant invité règlent ses dettes et celles des personnes à sa charge en quittant définitivement la Partie d'accueil. Dans le cas d'un retrait d'urgence, les dettes du Personnel invité et celles des personnes à sa charge ainsi que celles des Etudiants invités doivent être payées par la Partie d'envoi selon le document émis par la Partie d'accueil indiquant le montant de la dépense et approuvé par l'autorité concernée.

5. Les frais de formation et d'instruction sont versés en dollar américains par la Partie d'envoi sur un compte bancaire déterminé par l'autorité compétente de la Partie d'accueil dans les soixante (60) jours (les frais d'une formation d'un mois ou moins sont payés en espèces) suivant la réception du document indiquant le montant de la dépense et approuvé par l'autorité concernée après la fin de chaque période de la formation et l'instruction.

6. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que les Etudiants invités sont soumis à la règlementation fiscale en vigueur de la Partie d'accueil pendant la durée de leur entrée, leur séjour et leur sortie.

ARTICLE XIV
PROCÉDURES DE DOUANES ET DE PASSEPORT

1. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que les Etudiants invités sont soumis à la réglementation de la Partie d'accueil en ce qui concerne le séjour et le voyage des étrangers sur le territoire de la Partie d'accueil.

2. Le Personnel invité et les Personnes à sa charge ainsi que les Etudiants invités sont soumis aux réglementations douanières et en matière de passeport de la Partie d'accueil au cours de leur entrée sur le territoire de cet État et leur départ du territoire de cet État. Toutefois, la Partie d'accueil fournit toutes les facilités administratives possibles dans le cadre de sa législation.

ARTICLE XV
ENGAGEMENTS DES PARTIES DÉCOULANT D'AUTRES ACCORDS INTERNATIONAUX

Les dispositions du présent Accord ne portent pas atteinte aux droits et aux engagements des Parties découlant d'autres accords internationaux et ne doivent pas être utilisées contre les intérêts, la sécurité et l'intégrité territoriale d'autres États.

ARTICLE XVI
RÈGLEMENT DES LITIGES

1. Tout litige découlant de la mise en œuvre ou de l'interprétation du présent Accord est réglé par voie de consultations et de négociations entre les Parties au niveau le plus bas possible et ne doit pas être soumis à une procédure de règlement devant un tribunal national ou international ou une partie tierce.

2. Si le litige n'est pas réglé dans les soixante (60) jours à partir de sa date d'apparition, les Parties débutent les négociations dans les trente (30) jours. Si aucune solution n'est trouvée dans les soixante (60) jours suivants, les Parties peuvent mettre fin au présent Accord conformément à la procédure précisée dans l'ARTICLE XVIII.

ARTICLE XVII
AMENDEMENT ET RÉVISION

Chacune des Parties peut proposer, si besoin en est, par voie diplomatique un amendement ou une révision du présent Accord. Les négociations débutent dans les trente (30) jours à partir de la date de réception de l'avis écrit. Si aucun résultat n'est obtenu dans les soixante (60) jours, les Parties peuvent mettre fin au présent Accord conformément à la procédure précisée dans l'ARTICLE XVIII. Les amendements et les révisions accordés en écrit entrent en vigueur conformément à la procédure précisée dans l'ARTICLE XIX du présent Accord régissant l'entrée en vigueur du présent Accord.

ARTICLE XVIII
VALIDITE ET DENONCIATION

1. Le présent Accord reste en vigueur pour une période de cinq ans à partir de la date de l'entrée en vigueur.

2. A moins que l'une des Parties informe l'autre de son intention de dénoncer le présent Accord par la voie diplomatique en écrit, la durée du présent Accord est automatiquement reconduite pour une période d'un (1) an.

3. L'une des Parties peut à tout moment informer l'autre de son intention de dénoncer le présent Accord par voie diplomatique en écrit. Les notifications sur la dénonciation du présent Accord prennent effet les quatre-vingt-dix (90) jours après la date de la notification.

4. La dénonciation du présent Accord n'influence pas les programmes et les activités en cours.

ARTICLE XIX
RATIFICATION ET ENTRÉE EN VIGUEUR

Le présent Accord entre en vigueur à la date de réception de la dernière notification écrite par laquelle les deux Parties se seront notifiées par la voie diplomatique l'accomplissement de leurs procédures juridiques internes requises à cet effet.

ARTICLE XX
TEXTE ET SIGNATURE

Fait à Ankara, le 27 Février 2019 en deux (02) exemplaires originaux en langues turque, française et anglaise; tous les textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaudra.

POUR LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE

Hulusi AKAR
Ministre de la Défense Nationale

POUR LE GOUVERNEMENT DE LA REPUBLIQUE DU TCHAD

Daoud YAYA BRAHIM
Ministre Délégué à la Présidence de la République Chargé de la Défense Nationale, des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre

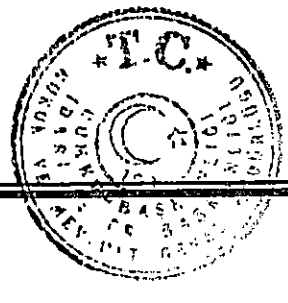
MILITARY COOPERATION FRAMEWORK AGREEMENT

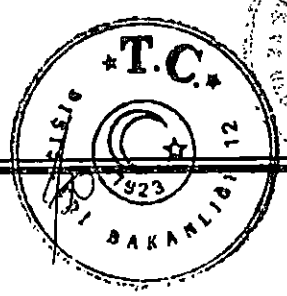
BETWEEN

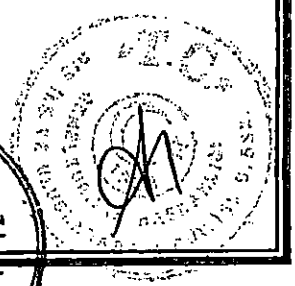
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY

AND

THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CHAD

MILITARY COOPERATION FRAMEWORK AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CHAD

PREAMBLE

The Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Chad (hereinafter referred to as the "Party" or the "Parties");

Confirming their commitment to the aims and principles of the Charter of the United Nations,

Emphasizing that cooperation in various military fields on the basis of mutual respect for sovereignty and equality of both Parties shall contribute to the common interests and economic efficiency of the Parties,

Expressing the need for improving the existing friendly relations between the Parties on the basis of respect for national laws, international laws and agreements,

Have agreed upon the following:

ARTICLE I
PURPOSE

The purpose of this Agreement is to provide a framework for relations and develop cooperation between the Parties in the fields specified in ARTICLE IV.

ARTICLE II
SCOPE

This Agreement shall be applied to the exchange of personnel, material, equipment, information and experience in the fields specified in ARTICLE IV.

ARTICLE III
DEFINITIONS

The terms used in this Agreement shall have the following meanings:

1. **"Sending Party"** means the Party sending personnel, material and equipment to the Receiving Party for the implementation of this Agreement,

2. **"Receiving Party"** means the Party hosting the personnel, material and equipment of the Sending Party in its territory for the implementation of this Agreement.

3. **"Guest Personnel"** means the military personnel or the civilian persons who are the members of armed forces and sent by one Party to the other Party for the implementation of this Agreement.

4. **"Guest Student";** means the students sent by the Sending Party to be assigned to the Armed Forces of the Sending Party to receive training at the military schools of the Receiving Party or other educational institutions to be determined by the Receiving Party.

5. **"Dependents"** means the spouse and children of the Guest Personnel whom they are responsible for looking after in accordance with their respective national legislation.

6. **"Senior Personnel"** means the most senior person among the Guest Personnel authorized to supervise the activities of the military/civilian group sent within the scope of this Agreement and appointed in accordance with the national legislation of the Sending Party.

7. **"Grant"** means donation or transfer of a good or service free of charge.

8. **"Services"** means, in accordance with the Agreement between the Parties, provision of training, technical information, support, development, maintenance, repair, recovery, disposal, port and counselling support and allocation of ground, sea and air vehicles, equipment, weapons, buildings and estate on condition that the ownership is retained.

9. **"Logistic Support"** includes the sale, grant, transfer, allocation and exchange of supplies and services.

10. **"Classified Information and Material":** Official information, document and material that requires protection for national security. Therefore, it is regulated by the application of a national security classification. This information may be in oral, visual, magnetic or printed form, or in technological or device form including information subject to Intellectual Property Rights.

ARTICLE IV
FIELDS OF MILITARY COOPERATION

The Cooperation between the Parties shall include the following fields:

1. Military Training and education;

a. Training, education and courses at military schools, training and education centers or other educational institutions to be determined by the Receiving Party,

b. On-the-job training at units, headquarters and institutions,

c. Mutual/unilateral exchange of Guest Personnel, Guest Student or training personnel between training and educational institutions,

d. Mutual contact visits and exchange of knowledge for the improvement of training and education.

2. Participating in exercises/trainings or joint exercises,

3. Defense industry,

4. Military cooperation and contact visits between the Armed Forces,

5. The organizational structure of the Armed Forces, the structure and equipment of military units and personnel management,

6. Exchange of military intelligence,

7. Logistic cooperation, grant and logistic systems,

8. Military medical and health services,

9. Communications, electronics, information systems and cyber defense,

10. Operations other than war such as peacekeeping, humanitarian aid and counter-piracy operations,

11. Exchange of knowledge on military legal systems,

12. Mapping and hydrography,

13. Exchange of personnel for professional development,

14. Exchange of Guest Personnel, advisors and units,

15. Exchange of information and experience on military scientific and technological research areas,

16. Social, cultural activities and sports,

17. Training and exchange of information and experience on counter against mines and improvised explosive devices,

18. Training and exchange of information and experience within the scope of Natural Disaster Relief Operations,

19. Military history, archives, publication and museology.

ARTICLE V
PRINCIPLES OF IMPLEMENTATION AND COOPERATION

1. The Parties may carry out cooperation depending on their decisions in the following ways:

a. Meetings and visits of the Ministers of Defense, Chiefs of General Staff and their deputies or other officials authorized by the Parties,

b. Exchange of experience between the experts of both Parties in various fields of activities,

c. Organizing training, education and courses at a cost, free of charge or at reduced cost in military units, headquarters and institutions,

d. Contacts between similar military institutions,

e. Organizing joint discussions, consultations, meetings, and participating in courses, symposiums and conferences,

f. Participating in military exercises including real firing exercises, participating in these military exercises as observers, conducting passing exercises (PASSEX) and port visits, organizing joint exercises,

g. Exchange of information and training materials,

h. Providing mutual logistic support and exchanging munitions, materials and services in the form of grants or in return for payment.

2. The Parties may conclude complementary memoranda of understanding, protocols and arrangements for the implementation of this Agreement in accordance with the ratification processes of the Parties under their national legislation and in conformity with the provisions of this Agreement.

3. The cooperation shall be carried out by taking into consideration the mutual interests and needs of the Parties and on the basis of reciprocity.

4. The material, technical information and documents exchanged in the form of grants or in return for payment, or those produced jointly by the Parties in accordance with this Agreement, other memoranda of understanding, protocols and arrangements shall not be transferred to a third country without prior mutual consent.

5. In the event that the material to be granted within the scope of this Agreement is discarded, the Receiving Party shall inform the Sending Party in written form.

ARTICLE VI
COMPETENT AUTHORITIES AND ANNUAL IMPLEMENTATION PLANS

1. The competent authorities for the implementation of this Agreement are:

For the Government of the Republic of Turkey: The General Staff of the Republic of Turkey,

For the Government of the Republic of Chad: The General Staff of the Republic of Chad.

2. The Parties shall prepare Annual Implementation Plans regarding joint activities for the implementation of this Agreement. The Annual Implementation Plans shall include the name, scope, type, date, place, executing institutions, financial aspects and other details of the activities to be carried out.

3. The cooperation between the Parties shall be strengthened through reciprocal visits at all levels mentioned in the Annual Implementation Plans.

ARTICLE VII
SECURITY OF CLASSIFIED INFORMATION AND MATERIAL

1. All classified information, documents, physical and intellectual property rights and the military material provided or produced under this Agreement shall be exchanged, used and protected for their own purposes according to the subsequent memoranda of understanding, protocols and arrangements to be concluded between the Parties.

2. The Parties, in accordance with their national legislation, shall ensure the protection of information, documents, and all data on the materials and equipment to be exchanged within the scope of the implementation of this Agreement or performance of the joint activities. In this context, they shall take the same measures as the ones necessary for the protection of their own classified information of the same level. The Parties shall give the exchanged information the appropriate classification level as shown in the table below.

For the Government of the Republic of Turkey		For the Government of Republic of Chad
Çok Gizli	Top Secret	Très Secret
Gizli	Secret	Secret
Özel	Confidential	Confidentiel
Hizmete Özel	Restricted	Restreint
Tasnif Dışı	Unclassified	Non classifé

3. The classified information and material shall not be disclosed to or shared with (or transferred to) a third party without prior written consent of the Party providing them.

4. The classified information and material shall only be exchanged through inter-governmental channels or other channels approved by the security authorities designated by the Parties. The classification level of the information shall be determined by the Party providing the information.

5. The Parties shall continue to be responsible for the protection and prevention of the release of the classification level of the exchanged classified information and material even after the termination of this Agreement.

6. The Parties shall ensure effective protection of the rights for intellectual property to be created or transferred under this Agreement in accordance with their national legislation and international treaties to which they are a party. In the context of this Agreement, intellectual property shall be understood as described in Article 2 of the Convention Establishing the World Intellectual Property Organization, done at Stockholm on 14 July 1967.

7. If deemed necessary, a separate security agreement on the transfer, usage and protection of the classified information and materials exchanged within the scope of this Agreement may be concluded under the responsibility of the bodies authorized for each of the cooperation areas specified in ARTICLE IV.

8. The information obtained during the implementation of the provisions of this Agreement shall not be used by either Party against the interests of the other Party or any third Party.

9. The Parties shall ensure that access to the classified information and materials is given according to need-to-know basis and to the personnel having appropriate security clearance.

10. In the event that the information exchanged in terms of implementing this Agreement is unexpectedly disclosed, the Party discovering the fact shall inform the other Party of the situation.

ARTICLE VIII
MILITARY INTELLIGENCE

1. This article, regarding the countries considered to harm the mutual interests of the Parties and to be determined jointly, shall cover the developments in the area of interest of the Armed forces of the Parties, priority being given to the military activities and exchange of military intelligence information about the activities of these countries in Turkey and Chad.

2. Exchange of intelligence information shall be conducted through the following means and according to the following methods:

a. Every coordination subject (including subjects of exchange) shall be determined between the Parties by mutual agreement for the related year during the bilateral negotiations held by Chiefs of Military Intelligence of both nations or personnel authorised by them on a rotational basis, one year in Turkey and one year in Chad.

b. The visiting party shall notify the Receiving Party of the name, rank, appointment and security clearance of the delegation members at least fifteen (15) days before the planned date.

c. The language of the documents and negotiations shall be in English. Discussions may be conducted through an interpreter if requested.

d. The information which may be exchanged shall be delivered in document form. If there is any CD, DVD, film, photograph, slide, etc. related to the subject, they shall be attached to the document.

e. Both Parties agree that they shall reply to each other's information requests as soon as possible through mutually agreed secure channels.

ARTICLE IX
LEGAL MATTERS

1. Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students shall be subject to the national legislation and jurisdiction of the Receiving Party during their presence in the territory of the Receiving Party, including entry, stay and exit. In cases where the jurisdiction of the Receiving Party is applied and the verdict itself entails a penalty which is not contained in the legislation of the Sending Party, a type of penalty which is contained in the legislation of both States or suitable for both States shall be applied.

2. In the event that any of Guest Personnel, their Dependents or Guest Students are detained or arrested, the Receiving Party shall promptly inform the Sending Party of the situation.

3. In the event that any of the Guest Personnel, their Dependents or Guest Students faces a legal investigation or trial in the Receiving Party, he or she shall be entitled to all generally accepted legal protection which shall be no less than the one enjoyed by the nationals of the Receiving Party.

4. The activities of the Guest Student and Guest Personnel may be terminated if they violate the laws of the Receiving Party.

5. Guest Students and Guest Personnel shall obey the disciplinary rules in the units, headquarters and institutions they are assigned to.

6. Guest Students shall be subject to the national legislations of the Receiving Party for disciplinary penalties and the Guest Personnel to the national legislations of the Sending Party. However, the competent military authorities of the Receiving Party may give orders to the Guest Personnel under their command as required by the duty.

7. Senior Personnel of the Sending Party shall be authorized to apply disciplinary measures on Sending Party personnel in accordance with the provisions of their respective military service laws and disciplinary laws.

8. The Guest Personnel, their Dependents or Guest Students shall not engage in any political activity or conduct any activities against the Receiving Party.

ARTICLE X
COMPENSATION CLAIMS

1. The national legislation of the Receiving Party shall be applied to the compensation claims of the third party during the implementation of this Agreement.

2. The Parties shall not claim compensation from each other for the injury or death of their personnel or for the damages/losses inflicted on individuals, goods and environment in the course of the performance of the activities under this Agreement except where such damage or loss resulted from gross negligence or intentional misconduct.

3. The Parties shall jointly determine whether such a situation has arisen out of gross negligence or intentional misconduct or not.

ARTICLE XI
ADMINISTRATIVE MATTERS

1. The Guest Personnel and their Dependents, and Guest Students may not have any diplomatic immunities and privileges.

2. Unless otherwise agreed mutually by the Parties, the Receiving Party shall not assign Guest Student and Guest Personnel to the duties other than those specified in this Agreement or in subsequent agreements and arrangements.

3. The Guest Student and Guest Personnel shall be subject to the same administrative procedures as their counterparts in the Receiving Party.

4. The military personnel of the Sending Party shall have the right to wear their own national uniform unless otherwise agreed in other memoranda of understanding, protocols and technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement. The Receiving Party shall provide, to the extent possible, the necessary equipment for the performance of any activity during the duty. However, Guest Students must wear the military uniform provided by the Receiving Party. These Guest Students may attach military symbols provided by the Sending Party in order to be recognized.

5. The Sending Party shall retain the right to call back its personnel when it deems necessary. When it receives such a request from the Sending Party, the Receiving Party shall take the necessary measures as soon as possible for the return of the relevant personnel.

6. Administrative matters which constitute exceptions shall be specified in other memoranda of understanding, protocols or technical arrangements to be signed within the framework of this Agreement.

7. The Guest Personnel and their Dependents may benefit from the officers' clubs and military commissaries within the framework of the regulations of the Receiving Party.

8. In the event that any of the Guest Personnel and their Dependents and Guest Students dies, the Receiving Party shall inform the Sending Party of the situation, transport the deceased to the nearest international airport within its territory and take other necessary measures including medical protection until the body is transferred.

9. The Guest Personnel and their Dependents and Guest Students shall avoid the actions that may harm the environment, pay utmost attention to the prevention of environmental pollution and shall comply with the regulations of the Receiving Party in this matter.

10. The Receiving Party shall make the final decision regarding the provision of transportation services necessary for the conduct of the activities on reciprocity basis and considering its capabilities at a cost/at no cost.

11. Training and education shall be given in accordance with the legislation of the Receiving Party. The Guest Student and the Guest Personnel who are unable to attend training and education due to academic failure, lack of discipline, medical problems, etc. shall be discharged from training and education institutions in accordance with the relevant procedures specified in the legislation of the Receiving Party. If deemed necessary by the Parties, protocols based on this Agreement may be concluded for training which are life-threatening and require expertise (flight training, shooting drills, etc.).

12. The selection of Guest Personnel and Guest Student shall be executed by Sending Party in accordance with criteria determined by Receiving Party.

ARTICLE XII
MEDICAL SERVICES

1. The Guest Personnel and the Guest Student shall be in good health condition to perform any activity under this Agreement. The Receiving Party may request a medical report showing that they are medically in good condition.

2. The costs of the examination and treatment services for the Guest Students shall be covered according to the national legislation of the Receiving Party. The health insurance premiums or health expenses of the Guest Students shall be covered by the Receiving Party.

3. The emergency medical services and urgent dental care services of Guest Personnel and their Dependents shall be provided free of charge by the Receiving Party. The costs of the medical examination and treatment, excluding emergency medical services and urgent dental care, of the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by a health insurance to be made according to the national legislation of the Receiving Party.

4. The Receiving Party shall decide whether the insurance premiums or all treatment service costs shall be provided for the Guest Personnel and their Dependents in return for payment or free of charge. If it is decided that they are to be provided in return for payment by the Receiving Party, the insurance premiums or all treatment service costs for the Guest Personnel and their Dependents shall be covered by the Sending Party or the Guest Personnel.

ARTICLE XIII
FINANCIAL MATTERS

1. The Sending Party shall be responsible for the salary/allowance, lodging, boarding, transportation and other financial rights of the Guest Personnel and Guest Students assigned to conduct the cooperation activities under this Agreement.

2. However, if requested by the Sending Party, the Receiving Party shall decide, whether the following matters will be met or not, and the terms of meeting them for the Guest Personnel and Guest Students assigned for training and education purposes.

a. For Guest Personnel:

(1) Monthly salary (the terms and amounts of the course-participant officer and NCOs shall be determined in accordance with their ranks and the terms and amounts of the civilian personnel shall be determined in accordance with their status by the Receiving Party.),

(2) Training and Education costs (at a cost, reduced cost or free of charge),

(3) Dress (details shall be determined by the Receiving Party).

(4) Shift pay for doctors receiving specialty training.

b. For the Guest Students:

(1) Boarding,

(2) Lodging (in a guesthouse or facility determined by the Receiving Party),

(3) Daily allowance (terms and amount determined by the Receiving Party),

(4) Training and Education Costs (at a cost, reduced cost or free of charge),

(5) Dress (details shall be determined by the Receiving Party).

(6) Wages paid to the 6th class students of the Faculty of Medicine during their internship training.

3. Turkish language courses to be provided in Turkey (including language preparatory classes for academic education) and French language courses to be provided in Chad shall be free of charge. Training requiring high costs (such as flight training, diver training, free escape tower training, etc.) shall be provided at full price.

4. The Guest Student and Guest Personnel shall clear their own debts and those of their Dependents' when they leave the Receiving Party permanently. In case of an emergency withdrawal, the debts of the Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be paid by the Sending Party according to the document to be issued by the Receiving Party indicating the amount of expense and approved by the relevant authority.

5. Training and education costs shall be paid in U.S. Dollar by the Sending Party to the bank account determined by the competent authority of the Receiving Party within 60 (sixty) days following the receipt of the document indicating the amount of expense and approved by the relevant authority at the end of every training and education period (the costs of one-month or shorter training shall be paid in cash).

6. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the tax law effective in the Receiving Party during their entry, stay and departure.

ARTICLE XIV
CUSTOMS AND PASSPORT PROCEDURES

1. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the regulations of the Receiving Party regarding the residence and travel of foreigners in the territory of the Receiving Party.

2. The Guest Personnel and their Dependents as well as Guest Students shall be subject to the customs and passport regulations of the Receiving Party during their entry into and exit from its country. However, the Receiving Party shall provide all possible administrative facilities within the framework of its legislation.

ARTICLE XV
COMMITMENTS OF THE PARTIES ARISING FROM OTHER INTERNATIONAL AGREEMENTS

The provisions of this Agreement shall not affect the rights and commitments of the Parties arising from other international agreements and shall not be used against the interests, security and territorial integrity of other States.

ARTICLE XVI
SETTLEMENT OF DISPUTES

1. Any dispute arising from the implementation or interpretation of this Agreement shall be settled by consultations and negotiations between the Parties at the possible lowest level and shall not be referred to any national or international tribunal or to any third party for the settlement.

2. If the dispute is not resolved within 60 (sixty) days from the date of occurrence, the Parties shall begin negotiations within 30 (thirty) days. If no solution is achieved within the following 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XVIII.

ARTICLE XVII
AMENDMENT AND REVIEW

Either Party may propose amendment or review of this Agreement through diplomatic channels, if deemed necessary. Negotiations shall start within 30 (thirty) days from the date of the receipt of the written proposal. If no result is obtained within 60 (sixty) days, the Parties may terminate this Agreement in accordance with the procedure specified in ARTICLE XVIII. Agreed written amendments or revisions shall enter into force in accordance with the procedures set forth in ARTICLE XIX governing the entry into force of this Agreement.

ARTICLE XVIII
DURATION AND TERMINATION

1. This Agreement shall remain in force for a period of 5 (five) years.

2. Unless one of the Parties notifies the other Party in writing through diplomatic channels of its intention to terminate it, this Agreement shall be extended automatically for successive periods of 1 (one) year.

3. Either Party may notify its intention to terminate the Agreement to the other Party in writing through diplomatic channels at any time. Notifications on termination of the Agreement shall be effective 90 (ninety) days after the notification is made.

4. The termination of this Agreement shall not affect the ongoing programs and activities.

ARTICLE XIX
RATIFICATION AND ENTRY INTO FORCE

This Agreement shall enter into force on the date of receipt of the last written notification by which the Parties notify each other through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the Agreement.

ARTICLE XX
TEXT AND SIGNATURE

This Agreement was done in Ankara, on February 27, 2019, in two original copies in Turkish, French and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY

Hulusi AKAR
Minister of National Defense

ON BEHALF OF THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CHAD

Daoud YAYA BRAHIM
Minister Delegated to the Presidency in Charge of National Defense, Veterans and Victims of War

2019/22942700-Encemine BE/23948548

Türkiye Cumhuriyeti Encemine Büyükelçiliği Çad Cumhuriyeti Dışişleri, Afrika Bütünleşmesi, Uluslararası İşbirliği ve Diaspora Bakanlığına saygılarını sunar ve Ekselansları Idriss Deby Itno'nun 27 Şubat 2019 tarihinde Türkiye'ye yaptığı resmî ziyaret sırasında imzalanan Askeri Çerçeve Anlaşmasının İngilizce referans nüshası için önerilen düzeltmeleri bildirmekten şeref duyar. Nüshalar önerilen düzeltmelerle birlikte ilişikte sunulmuştur. Bunlar aşağıdaki gibidir:

1. Türkçe nüshanın 3. maddesinin 8. fıkrasında yeralan "bir işin yapılması için" ifadesinin metinden çıkarılması,

2. Türkçe ve Fransızca nüshaların 5. maddelerinin 1. fıkralarına "(PASSEX)" kelimesinin eklenmesi,

3. Fransızca nüshanın 7. maddesinin 2. fıkrasının birinci cümlesinin gözden geçirilmesi. "Taraflar ulusal mevzuatlarına uygun olarak, bu Anlaşmanın uygulanması veya ortak faaliyetlerin yerine getirilmesi kapsamında mübadele edilecek bilgi, doküman, malzeme ve teçhizata ait tüm bilgilerin korunmasını sağlar."

4. Türkçe ve Fransızca nüshaların 7. maddelerinin 10. fıkralarının, Türkçe nüshadaki "derhal" ile Fransızca nüshadaki "immédiatement" kelimelerinin metinden çıkarılarak gözden geçirilmesi,

5. Türkçe ve Fransızca nüshaların 12. maddelerinin 4. fıkralarının 1. cümlelerinin gözden geçirilmesi. "Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerinin ücretli veya ücretsiz olarak karşılanmasına karar verir." ve "La Partie d'accueil décide si les primes d'assurance ou tous les frais de service de traitement sont fournis au Personnel invité et aux Personnes à charge en contrepartie d'un paiement ou gratuitement.

6. Fransızca nüshanın 13. maddesinin 3. fıkrasının 2. cümlesinin gözden geçirilmesi. "Les formations à coûts élevés (comme la formation de pilotage, de plongeurs, de tour de sauvetage etc.) sont dispensées sur la base du plein tarif."

Büyükelçilik, Saygıdeğer Bakanlıktan önerilen düzeltmeleri ilgili Çad makamlarına iletmesini ve sözkonusu değişikliklerin dikkate alınması konusunda Çad makamlarını bilgilendirmesini rica eder.

ÇAD CUMHURİYETİ DIŞİŞLERİ, AFRİKA BÜTÜNLEŞMESİ, ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ VE DİASPORA BAKANLIĞI

ENCEMİNE

SERVICE COURRIER M.A.E.I.A.C.I
Arrivé le 26/09/2019
Sous le N°

2019/22942700-Encemine BE/23948548

L'Ambassade de la République de Turquie à N'Djamena présente ses compliments au Ministère des Affaires Etrangères, de l'Intégration Africaine, de la Coopération Internationale et de la Diaspora de la République du Tchad et a l'honneur de l'informer des propositions de corrections sur la version référence en anglais de l'Accord Cadre Militaire signé à Ankara lors de la visite officielle de Son Excellence Monsieur Idriss Deby ITNO en Turquie le 27 Février 2019, veuillez trouver les versions portant les corrections proposées en pièces jointes. Il s'agit de :

1. L'article 3 paragraphe 8, de la version turque enlever la phrase "bir işin yapılması için",

2. Inclure le mot "(PASSEX)" l'article 5 paragraphe 1 des versions turque et française,

3. Réviser la première phrase de l'article 7 paragraphe 2 de la version française. "Les Parties, conformément à leur législation nationale, assurent la protection des informations, documents et toutes les données relatives aux matériels et équipements à échanger dans le cadre de la mise en œuvre du présent Accord ou de l'exécution des activités conjointes."

4. Réviser l'article 7 paragraphe 10 de la version turque et française en enlevant le terme "derhal" la version turque et "immédiatement"pour la version française.

5. Réviser la première phrase de l'article 12 paragraphe 4 de la version turque et française "Kabul Eden Taraf, Misafir Personel ve yakınlarının sigorta primleri veya tüm tedavi giderlerinin ücretli veya ücretsiz olarak karşılanmasına karar verir." Et "La Partie d'accueil décide si les primes d'assurance ou tous les frais de service de traitement sont fournis au Personnel invité et aux Personnes à charge en contrepartie d'un paiement ou gratuitement."

6. Réviser la deuxième phrase de l'article 13 paragraphe 3 de la version française "Les formations à coûts élevés (comme la formation de pilotage, de plongeurs, de tour de sauvetage etc.) sont dispensées sur la base du plein tarif."

L'Ambassade prie l'Honorable Ministère de bien vouloir transmettre les corrections proposées aux autorités tchadiennes compétentes et lui communiquer la prise en compte desdits amendements.

MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, DE L'INTEGRATION AFRICAINE, DE LA COOPERATION INTERNATIONALE ET DE LA DIASPORA DE LA REPUBLIQUE DU TCHAD
N'DJAMENA

5/10

L'Ambassade de la République de Turquie au Tchad saisit cette occasion pour renouveler au Ministère des Affaires Etrangères, de l'Intégration Africaine, de la Coopération Internationale et de la Diaspora de la République du Tchad les assurances de sa très haute considération.

Ndjamena le 26 septembre 2019

Pj : L'Accord Cadre Militaire (turc, français et anglais)

5/10

REPUBLIQUE DU TCHAD
.....
CONSEIL MILITAIRE DE TRANSITION
.....
PRESIDENCE DU CONSEIL
.....
PRIMATURE
.....
MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES,
DE L'INTEGRATION AFRICAINE ET DES TCHADIENS
DE L'ETRANGER
.....
SECRETARIAT D'ETAT
.....
SECRETARIAT GENERAL
.....
DIRECTION DES AFFAIRES JURIDIQUES
ET DU CONTENTIEUX
.....
DIVISION DES ACCORDS, DES TRAITES
ET L'ENTRAIDE JUDICIAIRE
.....

UNITE – TRAVAIL – PROGRES
.....

N° 3680 /CMT/PC/PM/MAEIATE/SE/SG/DAJC/DATEJ/256 /21

Le Ministère des Affaires Etrangères, de l'Intégration Africaine et des Tchadiens de l'Etranger de la République du Tchad présente ses compliments à l'Ambassade de la République de Turquie à N'Djaména et faisant suite à sa Note verbale : **Z-2021/22942700/33259966 datée du 15 septembre 2021**, a l'honneur de lui notifier l'acceptation de la partie tchadienne des modifications apportées sur l'Accord Cadre de Coopération Militaire, signé le 27/02/2019 à Ankara, entre le Gouvernement de la République du Tchad et le Gouvernement de la République de Tuquie, conformément à l'article 17 dudit Accord.

Le Ministère tient aussi à informer à la partie turque que par la présente note, l'accord entre en vigueur avec toutes ses modifications.

Le Ministère des Affaires Etrangères, de l'Intégration Africaine et des Tchadiens de l'Etranger de la République du Tchad saisit cette occasion pour renouveler à l'Ambassade de la République de Turquie à N'Djaména les assurances de sa très haute considération.

N'Djaména, le 22 SEPT 2021

AMBASSADE DE LA REPUBLIQUE DE TURQUIE
N'DJAMENA/TCHAD

5/10

Sr. Semerci
23/9

N° 3680/CMT/PC/PMT/MAEIATE/SE/DG/DAJC/DATEJ/256/21

Çad Dışişleri, Afrika Bütünleşmesi ve Yurtdışındaki Çadlılar Bakanlığı Türkiye Cumhuriyeti Encemine Büyükelçiliğine saygılarını sunar ve Büyükelçiliğin Z-2021/22942700/33259966 sayılı ve 15 Eylül 2021 tarihli notasının ardından Çad tarafının Çad Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında 27 Şubat 2019 tarihinde Ankara'da imzalanan Askeri İşbirliği Çerçeve Anlaşmasında yapılan değişiklikleri sözkonusu anlaşmanın 17. maddesi uyarınca kabul ettiğini bildirmekten şeref duyar.

Bakanlık ayrıca bu notayla anlaşmanın tüm değişikliklerle birlikte yürürlüğe girdiğini Türk tarafına bildirmek ister.

Çad Dışişleri, Afrika Bütünleşmesi ve Yurtdışındaki Çadlılar Bakanlığı bu vesileyle Türkiye Cumhuriyeti Encemine Büyükelçiliğine en derin saygılarını yineler.

Encemine, 22 Eylül 2021

(Mühür ve paraf)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ BÜYÜKELÇİLİĞİ

ENCEMİNE / ÇAD